

שיעור שלישי

חברה מכבדת

- להכיר במחויבות הקהילה, החברה והמדינה לשמור על זכויות האדם ולפעול למימושן.
- ללמוד שהאזרחים רשאים להתאגד, לתבוע את זכויותיהם ולבקר את השלטון.
- דף "מבזקי חדשות" מצולם לפי מספר הקבוצות בכיתה;
- דף "זכויות האדם" (שמופיע בשיעור הראשון), מצולם לפי מספר הקבוצות בכיתה;
- דף "תגובות השלטון" מצולם לפי מספר הקבוצות בכיתה;
- גיליונות נייר, עיתונים, צבעים, טושים וכלי כתיבה.

60 דקות

חלק ראשון - משחק הזכויות

המורים יסבירו לתלמידים את כללי המשחק "מרכז עצבים". תלמידי הכיתה מתחלקים לקבוצות. כל קבוצה תקבל תיאור מקרה, שנשללו בו זכויותיהם כאזרחים. חברי הקבוצה יצטרכו לפעול למען השבת זכויותיהם, כפי שיפורט בהוראות המשחק. המטרה היא להכיר במחויבות השלטון לכבד את אזרחיו, וזכות האזרחים לתבוע את הזכויות המגיעות להם מן השלטון.

הוראות המשחק

- תלמידי הכיתה יתחלקו לקבוצות בנות 4-5 תלמידים;
- כל קבוצה תוגדר כקבוצת אזרחים או תושבים במדינת ישראל;
- קבוצה בת שני תלמידים בהנחיית המורה, תהיה נציגת ה"שלטון";
- כל קבוצה תקבל שני דפים: (1) דף "זכויות האדם" (2) דף עיתון "מבזקי חדשות", שמתוארים בו אירועים שבהם נשללו זכויות אדם;
- התלמידים יקראו את האירועים ויבחרו באירוע אחד שבו הם רוצים לחולל שינוי (המורים יודאו שכל האירועים נבחרו);
- הקבוצות ידונו כיצד מוחים על הפרת הזכויות וכיצד פועלים לשינוי המצב. הפעילות תהיה בצורת מכתב, ציור-גרפיטי, שלטי חוצות וכיוצא באלה;
- לאחר הפעילות תפרסם "נציגות השלטון" את תגובתה לפעילות (התגובות מופיעות בדף התגובות);
- התלמידים יתכנסו במליאת הכיתה, ידווחו על ההתרחשויות ויתקיים דיון מסכם.

משימות לקבוצות

- קראו את האירועים מתוך דף "מבזקי החדשות";
- בדקו אילו זכויות אדם הופרו בהם;
- קבעו מי הפר את הזכויות;
- חשבו והחליטו על דרכי מחאה משותפות, ועל דרכים לשינוי המצב;
- פעלו בהתאם להחלטותיכם וחכו לתגובה מ"מזכירות מרכז העצבים".

חלק שני - דיון מסכם

דגשים לדיון:

- איסוף רשמים מהמשחק;
- האם תגובות השלטון מועילות וטובות?
- האם הייתם יכולים להציע תגובות מוצלחות יותר של השלטון שיפתרו את הבעיה בלי לפגוע בזכויות אדם?
- אילו זכויות נשללו באירועים?
- מי יכול לפגוע בזכויות האדם?
- מי יכול להגן עליהן?
- כיצד אפשר להגן על זכויות האדם?

סיכום

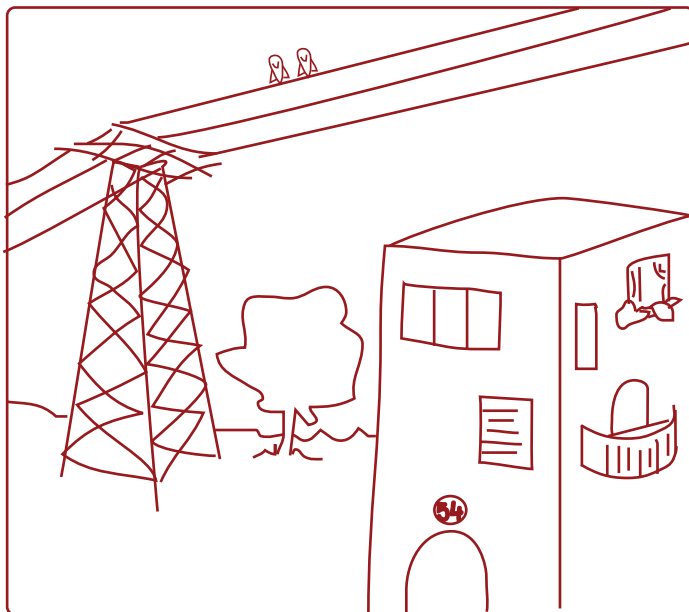
"זכויות האדם" אכן מובטחות לאדם וראוי שתשמרנה. אולם הזכויות הללו שברירות מאוד, משום שמי שיש לו את הכוח, יש לו גם פיתוי גדול להפר אותן. חשוב לעורר את האדם בכלל ואת הילד בפרט למודעות לזכויות, ולחובתו לשמור עליהן, ואף ליכולתו לשנות את פני הדברים במקום שהזכויות אינן נשמרות.

מבזקי חדשות

מתח גבוה

דיירי בניין 54 ברחוב העץ בשכונת הכרמל חיו בשלום ובשלווה, אבל לפני חצי שנה התקינה חברת חשמל עמוד חשמל בעל מתח גבוה ברחוב. הדיירים כועסים: "זה מסוכן מאוד! גרות פה משפחות עם ילדים, כולנו נמצאים בסכנת קרינה!". "כולם יודעים שקרינה גורמת לכאבי ראש טורדניים ואפילו לסרטן!", הם אומרים, אך חברת חשמל טוענת שיש אישור מהממשלה להצבת העמוד.

כוח סביר

מאבטחי שדה התעופה "שדה דב" בתל-אביב חיפשו עובד זר ממוצא סיני שהסתובב בשדה התעופה בנסיבות מחשידות, אך הוא הצליח להימלט. בתחנת אוטובוס סמוכה הם נתקלו בעובד מלכוד עיניים, פיליפיני, והכו אותו עד שנזקק לטיפול בבית חולים. בסוף גילו שאין הוא האיש שחיפשו. רשות שדות התעופה הסבירה: "המאבטחים נאלצו לעשות שימוש בכוח סביר".

ממתקים

בכיתה ה-3 יש ילד אחד שכל יום מגיע עם ממתקים נהדרים. הוא מספר שקיבל את הממתקים מאדם מבוגר, שהזמין אותו לבית שלו. הילד מאוד לא אוהב ללכת לבית האדם המבוגר; לא נעים לו שם, אך הוא התפתה מאוד בגלל הממתקים. הילד מפחד לספר זאת להוריו, שמא יקעסו עליו על שהלך עם האיש הזר. הילד לא מעז להתנגד למבוגר. לפני זמן-מה סיפר הילד על המקרה למורה מחליפה, אך זו לא עשתה דבר.

נכים בתנועה

כשחברת אגד פירסמה שבכוונתה להתקין סוף סוף באוטובוסים שלה מתקן להרמת עגלות נכים מהמדרכה לגובה האוטובוס שיאפשר לנכים להיכנס לאוטובוס בקלות, יוסי היה ממש מאושר יוסי אינו מסוגל לצעוד על שתי רגליו. אין לו כמעט אפשרות לנוע ממקום למקום, ובכל פעם שעליו להגיע למקום כזה או אחר, הוא נאלץ לבקש טובות מקרובים או מידידים. עכשיו סוף סוף יוכל להיות עצמאי! בעזרת המתקן הוא יוכל להגיע ממקום למקום בתחבורה הציבורית! אולם בפועל, המצב שונה לחלוטין: הנהגים אינם יודעים כיצד להפעיל את המתקן וכמה מהם אף מעדיפים לחמוק בלי להעלות את הנכה לאוטובוס. יוסי מתוסכל ומאוכזב.

תגובות השלמון

מתח גבוה

חברת חשמל החליטה להזיז את העמוד למקום שאינו מיושב.

מיתקים

הילד לא יודע מה לעשות, הוא מבקש את העצות שלכם.

נכים בתנועה

ב"אגד" נבוכים. כדי להפעיל את הרמפה, צריך הנהג לקום ממקומו, להפעיל את המכשיר ולסייע לנכה. בשעות הבוקר קשה לעכב את כל הנוסעים עד שתושלם העלאת הנכה לאוטובוס. אנשים ממהרים מאוד. חברת "אגד" מבקשת מהציבור להציע לה פתרונות יצירתיים, כיצד לתת שירות טוב לכולם.

כוח סביר

רשות שדות התעופה: לא הייתה לנו בררה. גם בפעם הבאה שנחשוד באדם, נשתמש בכוח סביר כדי ללכוד עבריינים!

שיעורי חברה לתלמידים - יח"ד

(יהדות, חברה, דמוקרטיה)

תכנית יח"ד היא תכנית הכוללת חומרים חינוכיים, לימודיים והפעלתיים, לשיעורי חברה בבתי הספר הדתיים. היחידות עוסקות בשאלות הנוגעות ליחסנו למדינה ולערכים דמוקרטיים, תוך יצירת רלוונטיות לחיי התלמידים. חומר הלימוד עשוי ברמה לימודית ופדגוגית גבוהה, והוא חדשני, עשיר ומגוון במקורות לימוד ובהפעלות מתודיות מקוריות. תכנית הלימודים מוצלחת ואהודה בקרב המורים והתלמידים העושים בה שימוש. בתכנית משולבים דפי לימוד יצירתיים, משחקים ועוד, המיועדים לאפשר לתלמידים ללמוד באופן חווייתי ועמוק סוגיות המעסיקות כיום את עולם המבוגרים בחברה הדתית בפרט, ובמדינה בכלל.

אנו מציעים לבתי הספר 30 שיעורים
המאורגנים בעשרה אשכולות של נושאים מרכזיים:

- אחריות
- בחירות
- זכויות וחובות האדם
- חוקים וכללים
- חירות
- כבוד האדם
- מנהיגות
- סובלנות
- שוויון
- תקשורת

כתיבה: יעל אלון

ריכוז התכנית ועריכה: הרב דוד עצמון

צוות היגוי: תרזה פרנקל, דן נבו, שושי ישי

ייעוץ: שלמה פיישר

קריאה והערות: יהודית זמיר ואדר כהן, משרד החינוך, המטה ליישום דוחות קרמניצר שנהר

עריכת הלשון: אריאל סמואל

עיצוב ואיור: סטודיו שלומית

© כל הזכויות שמורות ליסודות - ירושלים תשס"ז, 2007

יש
יסודות
המרכז לליבון ענייני תורה ומדינה